

PM för arrangörer av mästerskap

PM för arrangörer av Svenskt Mästerskap för Express
Version 3.0 - Uppdaterad 2026-02-15

Om detta dokument

Detta dokument har tagits fram av Sveriges Expresseglare som ett led att ge ett stöd och underlätta för den klubb som utsetts att arrangera ett mästerskap.

Dokumentet innehåller önskemål/rekommendationer från Sveriges Expresseglarna hur ett mästerskap skall organiseras och är baserat på samlade erfarenheter från ett antal mästerskap.

Dokumentet uppdateras löpande.

Som ett stöd under förberedelserna har den arrangerande klubben även en av Sveriges Expresseglare utsedd Mästerskap ansvarig. Denna person har som uppgift att fungera som ett stöd/bollplank för den arrangerande klubben samt vara länken mellan Expressförbundet och den arrangerande klubben.

Den arrangerande klubben ska även dela med sig av sina erfarenheter samt överlämna relevanta dokument till nästkommande arrangör av Express-SM, för att säkerställa att tävlingarnas kvalitet och genomförande bibehålls på en hög nivå.

Allmänt

Medlemskap i SSF

Arrangörsklubben skall vara medlem i Svenska Segelförbundet.

SSF:s handbok för kappseglingsfunktionärer innehåller praktiska råd och anvisningar. Skaffa hem ett tillräckligt antal till Era funktionärer. se, <https://www.svenskseglings.se/tavling/arrangor-och-funktionar/handbocker-och-handledningar/>

Seglingsföreskrifter

Kappseglingsreglernas Appendix S1 - Standardseglingsföreskrifter - ska tillämpas i så stor omfattning som möjligt.

Upprätta Seglingsföreskrifter med hjälp av bifogad mall och publicera på klubbens hemsida, samt sänd till mästerskapsansvarig för Expresseglarna enligt adress på www.expresseglare.org.

Seglingsföreskrifterna skall skrivas på engelska om mästerskapet är ett öppet svenskt mästerskap eller nordiskt mästerkap.

Domare

Minst två licensierad domare ska finnas i organisationen..
Direktdomning kan praktoseras om tillräckligt många domar båtar används.

Seglingsråd

Det är som arrangör vettigt att rådgöra med seglarna eller representanter från Sveriges Expresseglares styrelse innan man fattar ett större beslut, som t ex uppskjutande av en segling pga av dåligt väder. Det är lämpligt att genomföra korta avstämningsmöten mellan tävlingsledningen, huvuddomaren och representanter från Expresseglarna innan varje seglingsdag. Det är dock alltid tävlingsledningen som tar beslut och bär det fulla ansvaret för besluten.

Expresseglarnas representant kommer att anmäla sig till tävlingsledningen innan tävlingen påbörjas.

Information

Information såsom resultat etc. skall löpande publiceras på en officiell informationstavla eller webbsida inom basområdet samt uppdatera www.sailarena.com för att de tävlande samt anhöriga och andra intresserade skall kunna följa tävlingen.

Inför tävlingen

Karta/information basområdet

Gör upp en karta över basområdet eller skapa länkar till Google maps som visar:

- avlastningsområde
- upptagning och sjösättning
- sjösättning samt förtöjning av följebåtar
- bil- och båttrailerparkering
- tävlingsexpedition m m
- väg till bra åskådarpplats
- eventuell uppställningsplats för husvangnar/husbilar

För att undvika kaos – speciellt vid lyft efter sista segling, se till att:

- funktionärer håller kontroll på kön och visar uppställningsplatser för trailers efter sjösättning.
- "gator" hålls fria, så att båtar i bakre led också kan sjösättas/lyftas.
- av/på lastade trailers körs bort från kran området, båten späns fast en bit ifrån kranen.

Registrering

Vid registrering skall rorsman fylla i och underteckna rorsmansdeklaration.

Inmätning och kontroll av båt och seglingsutrustning sker på tider som anges i seglingsföreskrifterna.

Vid registrering ska deltagare minst erhålla:

- deltagarlista
- seglingsföreskrifter
- eventuell bognummer (klisterdekal)
- banskiss, eventuell skiss över "förbjudet skyddsområde"
- sjökortsutdrag med banområde
- Ev. karta över basområdet
- Tydliga anvisningar om var tavlan där information om tävlingen löpande publiceras (resultat, ändrade seglingsföreskrifter, protestförhandlingar etc.
- Information på webben med affärer och vad som händer på orten skall finnas publicerad på arrangörens webb. (Kolla med Kommunen)
- information om kringarrangemang som lämpligen publiceras på arrangörens webb. (Kolla med Kommunen)

Uppmärkning av båtar – bognummer

För att i allmänhet underlätta för både tävlande och arrangörer rekommenderas alla tävlande båtar att förses med bognummer, speciellt viktigt vid större startfält.

Mätning

Alla båtar skall godkännas vid inmätning, dock behöver endast utvalda mätpunkter kontrolleras. Valet av mätpunkter skall ske i samråd med Expressegelarnas regelansvarig.

För att upprätthålla regelefterlevnaden bör stickprovskontroll på båtar ske under inseglingen vid Tune-up, och allra minst vid den första av seglingsdagarna. Sticksprovskontroll sker lämpligen med viktad lottning, t ex en lottad båt från plats 1-3, en båt lottad från plats 4-10 och en lottad från övriga deltagande båtar.

Arrangören bör kunna erbjuda mätman för egen kontrollmätning av ej inmätta redskap i samband med inmätning. Eventuell kostnad för egen kontroll mätningen faller på seglaren.

Bryggplatser/förtöjning

Det skall finnas tillräckligt antal med skyddade förtöjningsplatser inom basområdet, och det är fördel om merparten av platserna ligger samlade, t ex vid samma brygga.

Om förtöjning platserna kräver ankare skall detta anges i seglingsförekriften, så att seglarna kan använda ett annat ankare än det inmätta, och låta det ligga kvar på botten i hamnen.

För att minska huggsexan om förtöjningsplatser är det fördel om kajplatsen numreras med båtnummer.

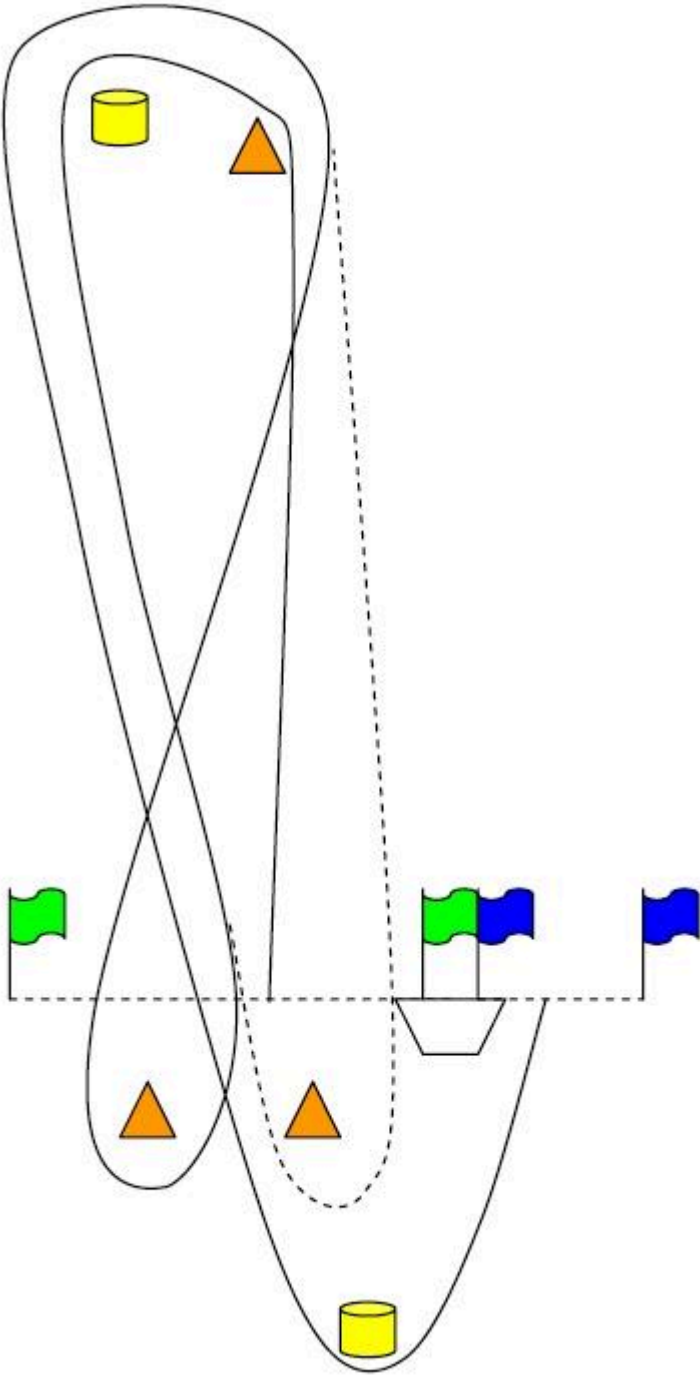
Banområde

Banområdet skall ligga så nära basen som möjligt, för att undvika tidskrävande in- och utseglingar.

Om arrangören även åtagit sig tävling för annan båtklass får denne inte tävla på samma bana som Expresserna utan godkännande från klassförbundet.

Sjökortsutdrag, som visar basen, in-/utsegling, banområden och eventuella åskådarplatser, bifogas lämpligen seglingsföreskrifterna.

Rekommenderad bana, Kryss - Läns

Bantyp

Seglingarna ska genomföras på kryss-länsbana med spridnings-märke (spreadermark) vid kryssrundning och grind (gate) vid länsrundning.

Andra banor får användas, om de lokala förhållandena kräver detta, men bör diskuteras med Expressegelarna innan inbjudan skickas ut.

Antal varv

Banan skall seglas minst två varv.

Startlinjen

Använd långa stänger med stora, tydliga flaggor.

Undvik störande sponsor flaggor på startbåten.

Startlinjens längd ska anpassas efter antalet startande. Längden bör vara lika med 1,5 gånger båtens längd för antal startande båtar.

Exempel: 30 båtar per start ger en startlinje av ca $70 * 8 * 1,5 = 360$ meter.

Förse linjebåten med erfarna funktionärer, dels för att få till en snabb och säker justering av startlinjen när så erfordras samt nödvändig hjälp till startfartyget med att notera för tidigt startande båtar.

Kryssrundning

Kryssrundningen skall ha spridningsmärke på samtliga varv, och vara 10-15 båtlängder lång (80-120 meter). Det är fördel om den korta halvindsbogen till spridningsmärket är lite ”spetsig” (70-80 grader från vinden), dels för att sättningen skall ske vid rundningen av spridningsmärket, men kanske framförallt för att minimera störningen av vinden för de seglare som kommer in för babord samt minska risken för broach och skador.

Det är lämpligt att ge spridningsmärket en avvikande färg och form.

Länsrundningen

Länsrundningens ska ske i grind med två bojar, där seglarna får välja styrbord eller babordsrundning. Bojarna skall ligga 8-12 båtlängder från varandra (70-100 meter) och de skall så långt det är möjligt ge likvärdig fördel.

Målgång

Målgången ska ske som kryssmålgång om möjligt.

Föreslagen bana kan hanteras med ett kombinerat start och målfartyg. För att första kryssen ska få en rejäl längd för att fältet ska säras något inför första kryss rundningen så läggs rundnings grinden (gaten) i höjd med startbåten och ett till länsmärke kan läggas ut inför sista rundningen ännu en bit ner på banan. Sedan blir det en kort kryss in i mål. Den korta kryss läggs med viss skevhet så att de flesta länsande båtarna på väg till rundning inte behöver segla igenom mållinjen. Denna kryss får med andra ord bestå av ett längre styrbordsben och ett kortare babordsben.

Mållinjen

Gör mållinjen kort, max åtta båtlängder, för att förenkla bedömningen vid målgång. Använd långa stänger med tydliga flaggor.

Målmärket och målfartyget måste ligga säkert. Om något draggar, blir det lätt utdragna förhandlingar om gottgörelse och arrangören anses "klantig". Ha banläggargården i beredskap för snabba insatser !

Seglingarna

Starten

Regeln med flagga I (30.1) - rekommenderas från första start, då startfältet är mer än 30 båtar. (1 minuts regeln)

Regeln med svart flagg (30.3) tillämpas efter behov, och rekommenderas att användas oftare än vanligt vid kölbåtsregattor med Express. Svart flagg behöver inte användas i första startförsöket utan först efter allmän återkallelse, men rekommenderas starkt att användas redan efter första allmänna återkallelsen.

Det är av mycket stor vikt att funktionärernas har bra sikt från linjebåtarna, och att de är noggranna med att fånga tjuvstartande båtar vid svart flagg.

Efter allmän återkallelse vid svart flagg, noteras diskvalificerade båtar på en stor och tydlig whiteboard från startfartyget, vänta med att fortsätta startproceduren så att seglarna hinner återvända till startlinjen och se whiteboarden. svart flagg diskade båtar ska därefter segla åt sidan.

Använd stora signalflaggor och visa dessa på ett tydligt sätt, och använd gärna flagga L plus ljudsignal för att signalera ”nu visas tavlan” resp ”Nu tar vi ner tavlan och förbereder nästa start”

Återkallelse

Ljudsignal vid enskild återkallelse ska ske med ett (1) skott. Klickar detta, måste ett nytt skott skjutas omedelbart. Nytt skott får inte dröja, då bör i stället tjuvstartande båtar släppas, eftersom det vid stora fält är stor risk att startbåtens signaler är inte syns (täckta av andra båtar) under flera minuter.

Ljudsignal vid allmän återkallelse ska ske med två (2) skott. Klickar ena eller båda skotten skall fältet ändå återkallas, då man som seglare inte kan undgå att se när stora delar av fältet återvänder för omstart.

För att förkorta väntan inför nästa omstart efter allmän återkallelse rekommenderas att en snabbgående funktionärsbåt, kör framför fältet och visar Första Likhetsstecknet (Blå-Gul vimpel).

Då Första Likhetsstecknet tas ned, avges ett skott. Förberedelsesignal ska ges en minut efter att Första Likhetsstecknet tagits ned och klassflaggan hissa samtidigt.

Målgång

Håll målområdet fritt från påträngande följbåtar och båtar som slutat kappsegla (KSR 22.1). Protester behöver inte anmälas till målfartyget. Finns det tillgång till videokamera, är det bra att filma målgången. Missförstånd kan då lätt klaras upp i efterhand.

Tidsbegränsningar

KSR Regel 32 ska tillämpas.

Banändring

Banan kan ändras under pågående segling, men banändringar måste signaleras med flagga S med rejäl tuta eller mistlur. Förbered sjöorganisationen (banläggARBåtar, linjebåtar), om regel 32 och 33 kommer att tillämpas. Diskutera igenom detta innan så att alla är förberedda.

Paus mellan seglingarna

Om tre eller fler seglingar planeras rekommenderas en paus efter segling två, såvida inte ett kommande väderomslag kräver en ny start omedelbart.

Säkerhet

Använd ett vedertaget säkerhetssystem för att hålla reda på ut- respektive inseglande båtar. Detta är speciellt viktigt, om dåliga siktförhållanden råder.

Sådana system beskrivs i SSF:s Handbok för kappseglingsfunktionärer. Säkerhetsbåtarna är alltid de sista som lämnar tävlingsområdet.

Resultat- och lägesrapportering

Preliminära resultatlistor anslås snarast möjligt efter varje seglings slut vid tävlingskansliet samt Sailarena. Rapportering från banområdet bör också ske löpande på Sailarena så att anhöriga kan följa vad som sker på banan.

Informera om:

- när starten har gått
- kryssmärkesrundningar, anslå rundningslistor
- målgång, anslå målgångslista snarast

Rundningsmärkesbåtar bör upprätta rundningslista, som efter seglingarna kan vara till hjälp för domare vid protestförhandling och fastställande av eventuell gottgörelse.

Att läsa händelser rakt in i en bandspelare är en mycket god hjälp för att rätt rekapitulera händelseförlopp. Att filma är ännu bättre om båtarna och förhållandena är sådana att man kan få en stabil bild.

Resultatberäkning

Lågpöängssystemet enligt KSR appendix A tillämpas.

Minst tre kappseglingar ska fullföljas, för att mästerskapen anses vara genomförd. Vid tre eller färre fullföljda kappseglingsomgångar räknas alla seglingar.

Press och information.

Förberedelser

Lämna förhandsinformation i god tid inför tävlingen till de regionala tidningarna. Försök att ordna med extra reportage i anslutning till tävlingarna, så att ni och seglingen får uppmärksamhet och reklam.

Under seglingarna

Resultaten bör, vid sidan om den allmänna informationstavlan i basområdet, publiceras och uppdateras på Sailarena efter varje dags seglingar. www.expressegglare.com kan uppdateras med länkar till Sailarena samt sociala medier som används av arrangerande klubb.

Bilder, filmer och kommentarer från seglingarna är alltid uppskattade om dessa publiceras.

Efter avslutade seglingar

Se till att resultaten går till SSF och Search Magazine samt lokala tidningar och media (SVT lokalt).

Tag gärna foto från seglingarna och skriv en artikel för publicering på www.expresseglare.se så får de seglare som inte deltagit veta mer om seglingarna.

Kringarrangemang

Expresseglarna bor i området under mästerskapet, och för att ett mästerskap och arrangerande klubb skall minnas som ett lyckat och trevligt arrangemang är det viktigt att kringarrangemangen fungerar bra.

Frukost- och lunchpaket

Det är mycket uppskattat om arrangören säljer frukost och förberedda lunchpaket. En lösning är att använda kuponger istället för kontant betalning.

Frukosten skall inte begränsas och innehålla flingor, fil, mjölk, olika sorters bröd med stor variation av pålägg och grönsaker, choklad, te och kaffe.

Lunchpaketet vara väl tilltaget, innehålla gott om kolhydrater och ska bestå av en rejäl smörgås, frukt, dricka och en chokladbit.

After sail

After sail med pub och eventuell underhållning är uppskattat inslag om det kan arrangeras alla seglingsdagar. Här måste kontant betalning kunna användas, men kan även hanteras med ett kupongsystem.

Förslag och rekommendation på aktiviteter under aftersail:

- ”Daily First” delas ut,
- Dagens händelser kommenteras,
- Gårdagens protestförhandlingar kommenteras.
- Morgondagens väder kommenteras med lokal kännedom.
- Eventuellt föredrag.

Det är bra att rådgöra med Expresseglarna i dessa frågor tidigt i planeringen av mästerskapen.

Regattamiddag

Regattamiddag hör till ett mästerskap och skall genomföras senast kvällen före sista tävlingsdagen. Underhållning i någon form är ett uppskattat inslag som ökar trivseln och gemenskapen.

Väder

Aktuellt väder anslås på kansliets informationstavla varje morgon.

Efter avslutat arrangemang

Resultatrapportering

Till Expresseglarna

Efter genomförd tävling skall tävlingsledningen ansvara för att en (1) resultatlista för tävlingen räknas fram enligt instruktioner nedan samt att en resultatlista med de sammanlagda resultaten sänds (e-post) till kommunikationsansvarig hos Expresseglarna enligt adress på www.expresseglare.se